

תו פתח בריה אחרא ואמר, (בראשית ב) וייער יי' אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו'. וייער יי' אלהים, בתרי יודין, בתרין יצרין, יצר טוב וייער רע, חד לקבל מיא, וחד לקבל אשא. יי' אלהים, שם מלא. את האדם, פליל דכר ונוקבא. עפר מן האדמה, דא עפרא דארעא קדישא, דמתמן אתברי, והוא אתר דבי מקדשא.

ויפח באפיו נשמת חיים, דא נשמתא קדישא, דאתמשכא מאינון חיים דלעילא. ויהי האדם לנפש חיה, אדם אתפליל בנפשא קדישא, מתיה עלאה דאפיקת ארעא דכתיב, (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה, נפש דתהיא חיה עלאה.

לשון הקודש

שמשם נברא, והוא מקום בית המקדש. ויפח באפיו נשמת חיים – זו הנשמה הקדושה שנמשכת מאותם החיים שלמעלה. ויהי האדם לנפש חיה, אדם נכלל בנפש הקדושה, מהתיה העליונה שהוציאה הארץ, שכתוב (שם א) תוצא הארץ נפש חיה, הנפש של התיה העליונה ההיא.

ולא עשיתי, ולא בישתי (הוכחת) אותם לא בסתר ולא בגלוי.

עוד פתח בנו אחר ואמר, (בראשית ב) וייער ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו'. וייער ה' אלהים, בשני יודיים, בשני יצרין, יצר טוב וייער רע, אחד כנגד מים ואחד כנגד אש. ה' אלהים – שם מלא. את האדם – פולל זכר ונקבה. עפר מן האדמה – זה עפר הארץ הקדושה,

השלמה מההשמטות (סימן ו)

דְּכַתִּיב תוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, דִּהְיָהוּא חַיָּה
עֲלָאָה. וּבְנִין דִּהְיָי נֶפֶשׁ חַיָּה אִיְהִי
קַדִּישָׁא עֲלָאָה, כִּד אֲרַעָא קַדִּישָׁא מְשַׁכָּא לָהּ בְּגוּוּהָ
וְאֵתְכַלִּילַת בָּהּ, כִּדִּין קַרְיָנָן לָהּ נִשְׁמָה.

וְתָא חַיָּי, בְּכָל זְמָנָא דְּבֵר נָשׁ אָזִיל בְּאוּרַח קְשׁוּמַ,
וּפּוּמִיָּה וְלִישְׁנִיָּה מְמַלְלָן מִלִּין קַדִּישִׁין
בְּצִלּוֹתָא, בְּאוּרִיתָא. הָיִי נִשְׁמָתָא אֶתְדַבְּקַת בֵּינָה,
רְחִימָא הוּא דְּמֵאֲרִיָּה. כְּמָה נְטוּרִין נְטוּרִין לִיָּה מְכָל
סְטָרִין. רְשִׁימָא הוּא לְטָב לְעִילָא וְתָתָא וְשְׂכִינְתָא
קַדִּישָׁא שְׂרִיָּא עֲלוּי. וְדָא הִיא דְּסַלְקָא לְעִילָא
וּמְמַלְלָא קַמִּי מְלַכָּא קַדִּישָׁא וְעִילָא בְּכָל תַּרְעִין
וְלִית דִּימְחִי בִידָהָא. וְעַל דָּא אֶתְקַרִּי רוּחַ מְמַלְלָא.
דִּהָא כָּל שְׂאֵר נִפְשָׁתָא (נִפְשָׁתָאן) לִית לוֹן רִשׁוּ לְמַלְלָא
קַמִּי מְלַכָּא בַר הָאִי.

לשון הקודש

השלמה מההשמטות סימן ו'

קדושים, בתפלה ובתורה, הנשמה הזו
 נדבקת בו, הוא אהוב של רבוננו, כמה
 שומרים שומרים עליו מכל הצדדים,
 רשום הוא לטוב למעלה ולמטה,
 והשכינה הקדושה שורה עליו. וזהו
 שעולה למעלה ומדברת לפני המלך
 הקדוש, ונכנסת לכל השערים, ואין מי
 שימחה בידה. ועל זה נקראת רוח

שפתוב תוצא הארץ נפש חיה, נפש
 של אותה חיה עליונה, ומשום שהנפש
 חיה הזו היא קדושה עליונה, כשהארץ
 הקדושה מושכת אותה לתוכה ונכללת
 בה, אזי קוראים לה נשמה.
 ובא ראה, בכל זמן שאדם הולך בדרך
 אמת, ופיו ולשוננו מדברים דברים

וּבַזְמַנָּא דַּאִיהּ אִסְטֵי אֲזַרְחֵי וְשִׁפּוֹתֶיהּ וְלִישָׁנֶיהּ
 מִמְלַלָן מִלִּין בִּישׁוּן, שְׂכִינְתָּא אִסְתַּלְקַת
 מִנְיָה וְנִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא אֶתְעַבְרַת מִנְיָה וְלֹא
 אֶתְדַבְּקַת בֵּיהּ. וּמִסְטָרָא דְחַוְיָא בִישָׁא תְקִיפָא
 אֶתְעַר רוּחָא חָדָא דְשֵׁט וְאֵכִיל בְּעֵלְמָא, דְלֹא
 שְׂרִיָּא אֵלָא בְּאַתְרֵי דְקְדוּשָׁה עֲלָאָה אִסְתַּלַּק מִתַּמָּן.
 וְאִינוּן מִלִּין סְלָקִין לְאַתְרֵי דְחַוְיָא בִישָׁא, דְכֻלָּא
 לְאַתְרֵיהּ אֶתְהַדְרֵי. וּבְשַׁעְתָּא דְסְלָקִין, כֻּלָּא מְכַרְיָזִין
 וְאַמְרִין אִסְתַּלְקוּ סוּחְרֵינֵיהּ דְמִלָּה בִישָׁא דְפִלְגִיָּא.
 פְּנוּן אֶתְרֵי לְאַרְחֵיהּ דְחַוְיָא תְקִיפָא.

וְהֵיכֵינָּה נִשְׁמָה סְלָקָא בְּכַסּוּפָא, בְּעָאקוּ דְכֻלָּא. וְלֹא
 יַהֲבִין לָהּ אֶתְרֵי לְמִלְלָא כְּמִלְקַדְמִין. וְכִדִּין
 חַוְיָא אֲזַדְמִין. וְכֵד הֵיכֵינָּה מִלָּה בִישָׁא סְלָקָא

לשון הקודש

הסתלקה משם. ואותם דבורים עולים
 למקום הנחש הרע, שהכל חוזר למקומו.
 ובשעה שמעלים, הכל מכריזים
 ואומרים: הסתלקו מסביבו של הדבור
 הרע של פלוני! פנו מקום לדרכו של
 הנחש הקשה!

ואותה נשמה עולה בבושה ובצרת
 הכל, ולא נותנים לה מקום לדבר
 במקדש, ואז מזדמן הנחש. וכשאותו
 הדבור הרע עולה בדרכים ידועות

מדברת, שהרי לכל שאר הנפשות
 (נפשתינו) אין רשות לדבר לפני המלך
 פרט לזו.

ובזמן שהוא מסטה את דרכיו,
 ושפתותיו ולשונו מדברים דבורים
 רעים, השכינה מסתלקת ממנו, והנשמה
 הקדושה עוברת ממנו ולא נדבקת בו.
 ומצד של הנחש הרע הקשה מתעוררת
 רוח אחת שמשוטטת ואוכלת בעולם,
 שאין שורה אלא במקום שקדשה עליונה

בְּאוֹרְחֵינּוּ יִדְיָעָאן וְשָׂאֲרֵי קַמֵּי דְחַוְיָא תִּקְיָפָא כְּמָה
רוּחֵינּוּ מִתְעָרִין בְּעֵלְמָא וְרוּחָא נִחְתָּא מִחַהוּא סְטָרָא,
וְאַשְׁבַּח דִּיהוּא פִּר נָשׁ אֲתַעֵר לִיה בְּמִלָּה בִישָׂא.
וְהָא רוּחָא מְמַלְלָא קְדִישָׂא אֲתַעְבְּרַת מִנִּיה, פְּדִין
שְׂרִיָּא עֲלוּי וְסָאִיב לִיה, וּכְדִין הוּא סָגִיר וְאֲתַפְּגִים
בְּבִשְׂרִיה בְּחִיזוּ דְאַנְפּוּי בְּכִלָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי
כא) שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ. נַפְשׁוֹ
וְדָאֵי, הֵהִיא דְהָוָה מְמַלְלָא אֲתַעְבִּידַת מִשְׁתּוֹקָא
בְּגִין מְלוּלָא בִישָׂא וּכְמָה דְעוֹנֵשָׂא דְפִר נָשׁ בְּהָאֵי,
בְּגִין מְלָה בִישָׂא, כִּדְ עוֹנֵשִׂיָּה בְּגִין מְלָה טָבָא (דְאַתֵּי
לִידִיָּה דִיכִיל לְמַלְלָא וְלֹא מְלִיל): (עד כאן מההשמטות).

תָּא חַוְיָ, בְּכָל זְמַנָּא דְהָאֵי נִשְׁמַתָּא קְדִישָׂא,
אֲתַדְבַּקַת בֵּיה פְּבֵר נָשׁ. רְחִימָא הוּא
דְמֵאֲרִיָּה. כְּמָה נְטוּרִין נְטוּרִין לִיה מִכָּל סְטָרִין,

לשון הקודש

נַפְשׁוֹ וְדָאֵי. אוֹתָהּ שְׁהִיָּתָה מְדַבְּרַת,
נַעֲשֶׂתָה מִשְׁתַּקַּת מִשׁוּם דְּבוּר רַע. וְכִמוּ
שְׁעָנְשׁוּ שֶׁל אָדָם בְּזָה מִשׁוּם אוֹתוֹ דְּבוּר
רַע, כִּדְ עָנְשׁוּ בְּגִלְל דְּבוּר טוֹב (שְׂבָא לְדוּ שִׁכְל
לְדַבֵּר וְלֹא דַבֵּר). ע"כ מההשמטות.

בָּא רָאָה, בְּכָל זְמַן שְׁהִנְשִׁמָּה הַקְדוּשָׁה
הוּז נְדַבְּקַת בְּאָדָם, אֲהוּב רְבוּנוּ הוּא.
כְּמָה שׁוֹמְרִים שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ מִכָּל

וְשׁוּרָה לְפָנֵי הַנְּחַשׁ הַקָּשָׁה, כְּמָה רוּחוֹת
מִתְעוֹרְרוֹת בְּעוֹלָם, וְרוּחַ יוֹרְדַת מֵאוֹתוֹ
הַצַּד, וּמוֹצֵאת שְׁאוֹתוֹ אָדָם עוֹרֵר אוֹתָהּ
בְּדְבוּר רַע, וְהָרִי הָרוּחַ הַמְדַבְּרַת
הַקְדוּשָׁה עֹבְרָה מִכְּנֹג, אִזּוּ שׁוּרָה עֲלוּי
וּמִטְמָאת אוֹתוֹ, וְאִזּוּ הוּא סָגוּר, וְנַפְגָּם
בְּשָׂרוֹ בְּמִרְאָה פְּנָיו בְּכָל, וְעַל זֶה כְּתוּב
שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ,

רְשִׁימָא הוּא לְטָב לְעֵילָא וְתָתָא, וְשְׂכִינְתָא קְדִישָׁא
שְׂרִיא עָלוּי.

וּבְזִמְנָא דְאִיהוּ אֲסִי אַרְחוּי, שְׂכִינְתָא אֲסִתְלַקַּת
מִיְנִיה, וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא לָא אֶתְדַבְּקַת
בֵּיה. וּמִסְטָרָא דְחַוְיָא בִישָׁא תְקִיפָא, אֶתְעַר רִוְחָא
חַד, דְשָׁט וְאָזִיל בְּעֵלְמָא, דְלָא שְׂרִיא אֶלָּא בְּאֶתְר
דְקְדוּשָׁה עֲלָאָה אֲסִתְלַק מִתַּמָּן. וְכִדִּין אֲסִתְאַב בְּר
נָש, וְאֶתְפְּגִים בְּבִשְׂרִיה, בְּחִיזוּ דְאֲנַפְוִי בְּכֵלָא.

וְתָא חַוְי, בְּגִין דְהָאִי נֶפֶשׁ חַיָּה אִיהִי קְדִישָׁא
עֲלָאָה, בְּר אַרְעָא קְדִישָׁא מִשְׁכָּא לָה,
וְאֶתְכַלִּילַת בְּגִזְוָה, בְּדִין קְרִינָן לָה נִשְׁמָה. וְדָא הִיא
דְסִלְקָא לְעֵילָא, וּמִמְלָלָא קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא,
וְעֵיילָא בְּכַל תְּרַעִין, וְלִית דִּימְחִי בִידָהָא. וְעַל דָּא
אֶתְקְרִי רִוְחָא מְמִלָּא, דְהָא כָּל שְׂאֵר נַפְשָׁתָא לִית
לוֹן רְשׁוּ לְמִלָּלָא קָמִי מְלָכָא, בְּר הָאִי.

לשון הקודש

הָאִישׁ נִטְמָא, וְנִפְגָּם בְּכִשְׁרוֹ בְּמִרְאָה
פְּגָיו בְּכַל.

וּבָא רָאָה, מִשּׁוּם שְׁנַפְשׁ חַיָּה הִזּוּ הִיא
קְדוּשָׁה עֲלִיוְנָה, כְּשִׁמוּשְׁכַת אוֹתָהּ הָאֶרֶץ
הַקְדוּשָׁה וְנִכְלָלַת בְּתוֹכָהּ, אִז קוֹרְאִים לָהּ
נִשְׁמָה, וְזוּ הִיא שְׁעוּלָה לְמַעְלָה וּמִדְבַּרְת
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ, וְנִכְנַסַת בְּכַל
הַשְּׁעָרִים, וְאִין מוֹחָה בִּידָהּ, וְעַל כֵּן

הַצְּדִים, רְשׁוּם הוּא לְטוֹב, לְמַעְלָה
וְלְמַטָּה, וְהַשְׂכִּינָה הַקְדוּשָׁה שׁוֹרָה עָלוּי.

וּבְזִמְנָן שְׁהוּא מִסְטָה אֶת דְרָכּוֹ, הַשְׂכִּינָה
מִסְתְּלַקַּת מִמֶּנּוּ, וְהַנְשָׁמָה הַקְדוּשָׁה לָא
נִדְבְּקַת בּוֹ. וּמִצַּד הַנְּחָשׁ הִרְעֵה הַתְּקִיף
מִתְעוֹרְרַת רִוְחָא אַחַת שְׁמִשׁוּמְטַת וְהוֹלְכַת
בְּעוֹלָם, שְׁלָא שׁוֹרָה אֶלָּא בְּמָקוֹם
שְׁהַקְדוּשָׁה הָעֲלִיוְנָה הַסְתְּלַקָּה מִשָּׁם, וְאִז

וְעַל דָּא אִזְרִייתָא אַכְרִיזַת וְאַמְרַת, (תהלים לד) נְצוּר
 לְשׁוֹנָךְ מֵרַע וְגו', וּכְתִיב (משלי כא) שׁוֹמֵר פִּי
 וּלְשׁוֹנוֹ וְגו', בְּגִין דְּאִי שְׁפוּתִיהּ וְלִישְׁנִיהּ מִמְּלָן
 מְלִין בִּישׁוּן, אִינוּן מְלִין סְלִין לְעִילָא, וּבְשַׁעְתָּא
 דְּסְלִין, כִּלְא מְכַרְיִזוּן וְאַמְרִין אֶסְתְּלִקוּ מִסּוּתְרֵיהּ
 דְּמִלָּה בִישָׁא דְפִלְגִיָא, פְּנוּן אֶתְר לְאַרְחִיָּה דְּחַוְיָא
 תְּקִיפָא. כִּדִּין נְשַׁמְתָּא קְדִישָׁא אֶתְעַבְרָא מִנִּיהּ
 וְאַסְתְּלִקַּת, וְלֹא יִכְלָא לְמִלְלָא, כְּמָה דְּאֶתְר
 אָמַר (תהלים לט) נְאֻלְמַתִּי דּוּמִיָּה חֶחְשִׁיתִי מֵטוֹב.

וְהֵיכִיָּא נְשַׁמְתָּא סְלִקָא בְּכִסּוּפָא, בְּעָאקוּ דְּכִלְא,
 וְלֹא יְהִיבִין לָהּ אֶתְר כְּמִלְקַדְמִין. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, שׁוֹמֵר פִּי וּלְשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר מִצְרוֹת נִפְשׁוֹ. נִפְשׁוֹ
 וְדָאִי הֵיכִיָּא דְּהוֹת מִמְּלָא, אֶתְעַבִּידַת מִשְׁתּוּקָא,

לשון הקודש

פנו מקום לדרך של הנחש התקיף! אז
 הנשמה הקדושה עוברת ממנו
 ומסתלקת ולא יכולה לדרך, כמו
 שנאמר (תהלים לט) נאֻלְמַתִּי דּוּמִיָּה
 חֶחְשִׁיתִי מֵטוֹב.

ואותה הנשמה עולה בבושה, בצרה
 של הכל, ולא נותנים לה מקום במקדש.
 ועל זה כתוב, שמר פיו ולשונו שמר
 מצרות נפשו. נפשו ודאי. אותה
 שהיתה מדברת, נעשתה משתקת

נקראת רוח ממללא, שהרי לכל שאר
 הנפשות אין רשות לדבר לפני המלה,
 פרט לזו.

ועל בן התורה מכריזה ואומרת: (תהלים
 לד) נצר לשונך מרע וגו', וכתוב (משלי כא)
 שמר פיו ולשונו וגו'. משום שאם
 שפתותיו ולשונו מדברים דברים רעים,
 אותם הדבורים עולים למעלה, ובשעה
 שעולים, הכל מכריזים ואומרים:
 הסתלקו מסביב הדבור הרע של פלוגני

בְּגִין מְלוּלָא בִישָׁא. וְכִדִּין חוּיָא אֲזִדְמִן, דְּכֻלָּא
 לְאַתְרִיה אֲתַתְהַדֵּר, וְכִד תְּהִיא מְלָה בִישָׁא סְלָקָא
 בְּאַזְרְחִין יְדִיעֵן, וְשָׂאֲרֵי קַמִּיה דְּחוּיָא תַקִּיפָא, כְּמָה
 רוּחִין מִתְעָרִין בְּעֵלְמָא, וְרוּחָא נַחְתָּא מִתְהוּא
 סְטָרָא, וְאַשְׁכַּח דְּתִהוּא בַר נָשׁ אֲתַעֵר לִיה בְּמְלָה
 בִישָׁא, וְהָא רוּחָא מְמֻלָּא קְדִישָׁא אֲתַעְבְּרָא מִנִּיה,
 כִּדִּין שְׂרִיָא עֲלוּי וְסָאִיב לִיה, וְכִדִּין הוּא סָגִיר.

כְּמָה דְּעוּנֵשָׁא דְהָאֵי בַר נָשׁ בְּגִין מְלָה בִישָׁא. כִּד
 עוּנֵשִׁיה בְּגִין מְלָה טָבָא, דְּקָאֲתִי לִידִיה,
 וְיָכִיל לְמֻלָּא, וְלֹא מְלִיל. בְּגִין דְּפָגִים לְתִהוּא רוּחָא
 מְמֻלָּא, דְּתִיא אֲתַתְקַנַּת לְמֻלָּא לְעִילָא, וְלְמֻלָּא
 לְתַתָּא, וְכֻלָּא בְּקְדוּשָׁה. כֹּל שְׁכֵן אֵי עָמָא אֲזִלִּין
 בְּאַזְרְחָא עֲקִימָא, וְהוּא יָכִיל לְמֻלָּא לְהוּ וְלֹאֲכַתָּא
 לְהוּ, וְשָׁתִיק וְלֹא מְלִיל, כְּמָה דְּאַמִּינָא דְכְּתוּב,
 נְאֻלְמַתִּי דוּמִיָּה הַחֲשִׁיתִי מִטּוֹב וּכְאַבִּי נֶעְפָּר.

 לשון הקודש

ומטמאת אותו, ואז הוא סגור.
 כְּמוֹ שֶׁעָנְשׁוּ שָׁל הָאִישׁ הַזֶּה מִשׁוּם דְּבוּר
 רָע, כִּד עָנְשׁוּ מִשׁוּם דְּבוּר טוֹב, שְׂפָא
 לִידוֹ וְיָכֵל לְדַבֵּר וְלֹא דַבֵּר. מִשׁוּם שְׂפָגִים
 אוֹתָהּ הָרוּחַ הַמְּמֻלָּת, שֶׁהִיא מִתְקַנֶּת
 לְדַבֵּר לְמַעַלָּה וּלְדַבֵּר לְמַטָּה, וְהַכֹּל
 בְּקִדְשָׁה. כֹּל שְׁכֵן אִם הָעַם הוֹלְכִים בְּדַרְכֵי
 עֲקָמָה, וְהוּא יָכֵל לְדַבֵּר לָהֶם וּלְהוֹכִיחַ

משום הדבור הרע. ואז מזדמן הנחש,
 שֶׁהַכֹּל חוֹזֵר לְמִקוּמוֹ, וּכְשֵׁאוֹתוֹ הַדְּבוּר
 הָרָע עוֹלָה בְּדַרְכִים יְדוּעוֹת וְשׁוֹרָה לְפָנָי
 הַנְּחָשׁ הַתְּקִיף, כְּמָה רוּחוֹת מִתְעוֹרְרוֹת
 בְּעוֹלָם, וְרוּחַ יוֹרֵדֵת מִהַצֵּד הַהוּא,
 וּמוֹצֵאת אוֹתוֹ הָאִישׁ מְעוֹרֵר אוֹתוֹ
 בְּדְבוּר רָע, וְהָרוּחַ הַמְּמֻלָּת הַקְּדוּשָׁה
 הַזֶּה עוֹבֵרֵת מִמֶּנּוּ. אִז שׁוֹרָה עָלָיו

נֶעְכָּר בְּמִכְתָּשׁוֹן דְּמִסְאֲבוֹתָא, וְדָא הוּא דְאָמַר
דְּוֹד (דף מ"ו ע"א) מְלָכָא אֶלְקִי בְּהַאי, וְאֶתְפְּנִי
מִנְיָה, וְדִבְתִּיב, (תהלים כה) פְּנִיה אֵלַי וְחַנּוּנִי. מַהוּ פְּנִיה
אֵלַי. כְּמַה דְאֵתְ אָמַר (במדבר יב) וַיִּפֶן אֶתְרוֹן. נִתְתּוּ רַבִּי
חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי, וְנִשְׁקוּהוּ. אִזְדְּוֹנוּגוּ כִּחְדָּא כָּל הַהוּא
אוֹרְחָא, קָרָא רַבִּי חֵיִיא עֲלֵייהוּ, (משלי ד) וְאַרְחַת
צְדִיקִים כְּאוֹר נִגְהַ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם.
נִגְעַ צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאַדָּם וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן. (ויקרא
יג) אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַאי נִגְעַ, כָּל גְּזוּזִין דִּילִיָּה
אֶתְעֵרוּ בְּהוּ חֲבֵרִיָּיא, וְכִתְנָא הָזֵה יָדַע בְּהוּ לְדַכְּיָא
וְלְמִסְאֲבָא, הָזֵה יָדַע, אֵינּוֹן דִּתּוּ יְסוּרִין
דִּרְחִימוֹתָא, אוֹ אֵינּוֹן דְאֶשְׁתְּכּוּ בְּמֵאן דְּמָאִים בִּיָּה
מְאָרִיָּה וְרַחֵיק בִּיָּה, דְּהָא לְפּוֹם אֶרְחוּי דְּפֵר נָשׁ
גָּרִים נִגְעַ בְּעֶלְמָא.

לשון הקודש

כְּאוֹר נִגְהַ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם.
 נִגְעַ צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאַדָּם וְהוּבָא אֶל
 הַכֹּהֵן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַנִּגְעַ הַזֶּה בְּכָל
 הַגְּזוּזִים שָׁלוּ הַתְּעוּרְרוּ הַחֲבֵרִים, וְהַכֹּהֵן
 הָיָה יוֹדַע בְּהֵם לְמַהר וְלְמֵאָה, הָיָה יוֹדַע
 אוֹתָם שֶׁהֵיוּ יְסוּרִים שָׁל אֶהְבָּה, אוֹ
 אוֹתָם שֶׁנִּמְצְאוּ בְּמֵי שְׁמֵאִם בּוּ רַבּוֹנוּ
 וְהַרְחִיק אוֹתוֹ, שֶׁהָרִי לְפִי דְרַבִּי הָאִישׁ
 גָּרִים נִגְעַ בְּעוֹלָם.

אוֹתָם, וְשׁוֹתֵק וְלֹא מְדַבֵּר, כְּמוֹ שְׁאִמְרֵנוּ
 שְׁכֵתוֹב נִאֲלַמְתִּי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מִטּוֹב
 וְכֹאבִי נֶעְכָּר.

נֶעְכָּר בְּמִכְתָּשׁוֹן שֶׁל טְמֵאָה. וְהוּוּ שְׁאִמְרֵ
 דְּוֹד הַמְּלָךְ, מְלָקָה בְּזָה וּמִתְפַּנֵּה מִמֶּנּוּ,
 שְׁכֵתוֹב (תהלים פז) פְּנִיה אֵלַי וְחַנּוּנִי. מַה זֶה
 פְּנִיה אֵלַי? כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (במדבר יב) וַיִּפֶן
 אֶתְרוֹן. יָרְדוּ רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי וְנִשְׁקוּהוּ.
 הַתְּחַבְּרוּ יַחַד כָּל אוֹתָהּ הַדְּרָךְ. קָרָא
 עֲלֵיהֶם רַבִּי חֵיִיא, (משלי ד) וְאַרְחַת צְדִיקִים

כְּתִיב (תהלים קמא) **אֵל תַּט לְבִי לְדַבֵּר רָע לְהִתְעוֹלֵל**
עַל־לֹוֹת בְּרָשָׁע, מִכָּאן תִּינֵן בְּאַרְחָא דְּבַר
נֶשׁ בְּעֵי לְמִיתָךְ בְּהַ מְדַבְּרִין לִיהַ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
הַאי קָרָא קִשְׁיָא, וְכִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסִי לִיהַ
לְבַר נֶשׁ לְמַחֲדָּ בְּאַרְחַ חֲטָאָה, וְלִמְעַבְדַּ עוֹבְדִין
בִּישׁוֹן, אִי הָכִי לִית דִּינָא בְּעַלְמָא דָּא, וְלֹא בְּעַלְמָא
דְּאֲתִי, וְאוֹרִייתָא לָּא אֲתַתְּקֵנַת, דְּכְתִיב בְּהַ אִם
תִּשְׁמַע וְאִם לֹא תִשְׁמַע.

אֵלָא דְּדוּד אֲזַחַר לְלַבִּיָּה, לְדַבְּרָא לִיהַ בְּאוֹרַח
 קִשׁוּט, כְּמַה דְּאֵת אָמַר (דברים ד) **וַהֲשִׁבוֹתָ אֵל**
לְבַבְךָ. מָאִי וַהֲשִׁבוֹתָ. אֵלָא זְמַנָּא חַד, וְתַרְוִין, וְתַלַּת,
לְאַהֲדָרָא לְקַבְּלִיָּה, וְלְדַבְּרָא, וְלְאַזְחָרָא לִיהַ. וְהָכִי
קָאֲמַר לִיהַ, אֵל תַּט לְבִי לְדַבֵּר רָע, לְלַבִּיָּה קָאֲמַר
דְּדוּד (פלומר) אֵל תַּט לְפִנּוּם אוֹרְחוֹי דְּבַר נֶשׁ (נ"א וְהָכִי קָאֲמַר
לִיהַ, לְבִי, אֵל תַּט לְדַבֵּר רָע דְּהַא דְּבַר)

לשון הקודש

כְּתוּב (תהלים קמא) **אֵל תַּט לְבִי לְדַבֵּר רָע**
לְהִתְעוֹלֵל עַל־לֹוֹת בְּרָשָׁע. מִכָּאן שְׁנִינְג,
בְּדַרְדְּרָ שְׁבֵה רוּצָה אָדָם לְלַבְּתָ, בְּהַ
מְנַהֲינִים אוֹתוֹ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַפְּסוּק
הַזֶּה קִשְׁיָה, וְכִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַמָּה
אֵת הָאָדָם לְלַבְּתָ בְּדַרְדְּרָ שֶׁל חֲטָא
וְלַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים רָעִים? אִם כֵּן, אִינן דִּין
בְּזַה הָעוֹלָם וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא, וְהַתּוֹרָה
לֹא מְתַקְּנַת, שְׁכַתוּב בְּהַ אִם תִּשְׁמַע וְאִם
לֹא תִשְׁמַעו

אֵלָא דְּדוּד הַזֶּה אֵת לְבִי לְהִנְהִיגוּ בְּדַרְדְּרָ
 אֲמַת, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (דברים ד) **וַהֲשִׁבוֹתָ אֵל**
לְבַבְךָ. מַה זֶה וַהֲשִׁבוֹתָ? אֵלָא פַעַם אַחַת
וּפַעַמִּים וְשִׁלְשׁ לְחֹזַר כְּנַגְדוֹ, וְלַהוֹלִיךְ
וְלַהֲזַחֵר אוֹתוֹ. וְכֵן אָמַר לוֹ: אֵל תַּט לְבִי
לְדַבֵּר רָע. לְלַבּוֹ אָמַר דְּדוּד, (פלומר) אֵל תַּטְּהַ

שָׂרִיא בְּעַלְמָא, וְהֵינּוּ נִגְעַ צְרַעַת.

נִגְעַ צְרַעַת, הָא אֲתַעְרוּ תְּבַרְיָא, אֲבָל צְרַעַת
בְּתַרְגּוּמוֹ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאִי כְּתַרְגּוּמוֹ.
סְגִירוֹ, דְּסְגִיר וְלֹא פְתַח, וְכַד סְגִיר הוּא וְלֹא פְתַח,
נִגְעַ הוּא דְאַקְרִי. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, דְּלֹא מִסְתַּפְּקִין
אֲבָהֵן, כָּל שְׂכָן בְּנִין. וְהֵינּוּ דְכְּתִיב נִגְעַ צְרַעַת כִּי
תִּהְיֶה בְּאָדָם, בְּאָדָם מִמָּשׁ, וּמִכָּאן נָחִית לְמָאן
דְּנָחִית, אֲשֶׁתִּיבַח נִגְעַ לְכֹלָא, מֵהָהוּא סְגִירוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדַאי דָּא הוּא רִזָּא דְמִלְתָּ,
דְּכְּתִיב, (אִיכָה ב) נָאֵר מִקְדָּשׁוֹ. מָאִי טַעְמָא.
מִשּׁוּם דְּבִנֵּי עַלְמָא גְרָמוּ הָאִי, דְּכְּתִיב, (בַּמִּדְבָּר י"ט) אֶת
מִקְדָּשׁ יְיָ טַמְא, טַמְא מִמָּשׁ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
טַמְא, מִשּׁוּם דְּאֶסְתַּלְקַת (שְׂכִינְתָא מְנִיחָה) מָאן דְּאֶסְתַּלְקַת,
וְהוּיָא תְּקִיפָא שְׂרִיא, וְאֶטִּיל זִוְהֶמָא, וְסַאיב לְמָאן

לשון הקודש

צְרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם, בְּאָדָם מִמָּשׁ,
 וּמִכָּאן יוֹרֵד לְמִי שְׂיִוְרֵד. נִמְצֵא נִגְעַ לְכָל
 מֵאוֹתָהּ הַהִסְגָּרָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדַאי זְהוּ סוּד הַדְּבָר,
 שְׂכֵתוֹב (אִיכָה ב) נָאֵר מִקְדָּשׁוֹ. מַה הַטַּעַם?
 מִשּׁוּם שְׂכֵנֵי הָעוֹלָם גְּרָמוּ אֶת זֶה, שְׂכֵתוֹב
 (בַּמִּדְבָּר י"ט) אֶת מִקְדָּשׁ ה' טַמְא, טַמְא מִמָּשׁ.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, טַמְא, מִשּׁוּם
 שְׂהֶסְתַּלְקָה (הַשְׂכִּינְתָּה מִמֶּנּוּ) מִי שְׂהֶסְתַּלְקָה,

לְפִי דְרַבִּי הָאָדָם (וּכְךָ אָמַר לוֹ לְבִי, אַל תֵּט לְדַבֵּר רַע.
 שְׁחֵרֵי דְבָר) רַע גּוֹרֵם נִגְעַ בְּעוֹלָם, וְהַדִּין שׁוֹרְהַ
 בְּעוֹלָם, וְהֵינּוּ נִגְעַ צְרַעַת.

נִגְעַ צְרַעַת, הֵנָּה הַתַּעֲוָרוֹ הַתְּבַרְיָא,
 אֲבָל צְרַעַת בְּתַרְגּוּמוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 מַה זֶה בְּתַרְגּוּמוֹ? הַסְגָּרָה, שְׂסוּגָר וְלֹא
 פוֹתַח. וּכְשֶׁהוּא סוּגָר וְלֹא פוֹתַח, הוּא
 נִקְרָא נִגְעַ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שְׂאִין הָאֲבוֹת
 נְהָגִים, כָּל שְׂכָן הַבָּנִים, וְהֵינּוּ שְׂכֵתוֹב נִגְעַ

דְּסָאִיב, וְכִלְהוּ בְּגִין חוּבֵי עֲלֻמָּא.

תָּאנִי, כּד שָׂאֲרֵי חוּיָא (פּקִיפָא) לְאַתְנַגְלָאָה, מִסְתַּלְקִין
 סְמְכִין וּבְנֵינִין וּמְתַעֲבְרִין, וְאַתִּי חוּיָא
 תְּקִיפָא וְאַטִּיל זוּהֶמָא, וּכְדִין אֲשַׁתְּכַח מִקְדָּשָׁא
 מִסָּאֵב, מָאן מִקְדָּשָׁא. כְּמָה דְאַתְמַר (ויקרא יד) וְנָתַתִּי
 נְנַע צֶרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזְתְּכֶם. וְכִתִּיב (בראשית

א) וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה
 יי' אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה. אֵל הָאִשָּׁה מִמֶּשׁ,
 דְּאַתְר מִקְדָּשָׁא אֲתֵאֲחִיד בְּגוּוָה, וְהֵינִנוּ אֶת מִקְדָּשׁ
 יי' טַמָּא בְּגִין חוּבֵי, מְשׁוּם דְאַתְנַגְלִיא חוּיָא תְּקִיפָא.
 מָאן חוּבֵי. דָּא לִישָׁנָא בִישָׁא, דְבְּגִין לִישָׁנָא
 בִישָׁא, חוּיָא אֲזַדְמֵן, בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא,
 דְכִתִּיב, (במדבר כא) וַיִּשְׁלַח יי' בְּעַם אֶת הַנְּחָשִׁים
 הַשָּׂרְפִים. הַשָּׂרְפִים אִו הַשָּׂרְפִים לָא כְּתִיב, אֵלָא

לשון הקודש

וְהִנָּחַשׁ הַתְּקִיף שְׂרוּי וּמְטִיל זְהֻמָּא,
 וּמְטַמָּא אֶת מִי שְׂמַטְטָמָא, וּכְלָם מְשׁוּם
 הַטָּאִי הָעוֹלָם.
 לְמַדְנֵהוּ, כְּשִׁמְתַחִיל הַנָּחַשׁ (החזק)
 לְהִתְנַלּוֹת, מִסְתַּלְקִים הַבְּנֵינִים וְהָעַמּוּדִים
 וְעוֹבְרִים, וּבָא הַנָּחַשׁ הַתְּקִיף וּמְטִיל
 זְהֻמָּא, וְאִו נִמְצָא הַמִּקְדָּשׁ טַמָּא. מִי
 הַמִּקְדָּשׁ? כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וְנָתַתִּי נְנַע צֶרַעַת
 בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזְתְּכֶם. וְכִתּוּב (בראשית א)

וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר
 עָשָׂה ה' אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה. אֵל
 הָאִשָּׁה מִמֶּשׁ, שְׂמְקוּם הַמִּקְדָּשׁ נִאֲחֻזוּ
 בְּתוֹכָהּ, וְהֵינִנוּ אֶת מִקְדָּשׁ ה' טַמָּא, מְשׁוּם
 הַטָּאֵו, מְשׁוּם שְׁהִתְנַלְּה הַנָּחַשׁ הַתְּקִיף.
 מַה הַטָּאֵו? זֶה לְשׁוֹן הָרַע, שְׂבִגְלֵל לְשׁוֹן
 הָרַע הַנָּחַשׁ מִזְדְּמֵן, בֵּין לְמַעְלָה בֵּין
 לְמַטָּה, שְׂפָתוֹב (במדבר כא) וַיִּשְׁלַח ה' בְּעַם
 אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים. הַשָּׂרְפִים אִו

הַשָּׂרְפִים, מִאֵן שָׂרְפִים. וְכָתִיב (תהלים עד) רֵאשִׁי
 תַּנְיִנִים (תרי, חר אתאחיד לעילא, וחד לתתא) (ס"א תרי, חר אתחורו
 לזמנין) וְכָתִיב (ישעיה ו) שָׂרְפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ,
 מִמַּעַל לוֹ וְדָאֵי, כְּמָה דְאֵת אָמַר (איוב א) לְהַתִּיצֵב עַל
 יוֹ, וְכִדִּין סְגִירוֹ בְּכֹלָא, וְלִית מִאֵן דְּפִתַּח, וְעַל דָּא
 כָּתִיב (משלי ל) כִּן דְּרַךְ אִשָּׁה מְנַאֲפַת אֲכָלָה וּמַחֲתָה
 פִּיהָ וְגוֹ, מִאֵי מְנַאֲפַת. מְנַאֲפַת מִמַּשׁ וְדָאֵי, אֲכָלָה
 וּמַחֲתָה פִּיהָ וְאָמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אֲנִי.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּרַעוּתָא דְכֹלָא
 לָא אֲשַׁתְּכַח לְתַתָּא, אֲלֵא בְּגִין דְּאֲשַׁתְּכַח
 לְעֵילָא. וְלֵעֵילָא לָא אֲשַׁתְּכַח, אֲלֵא כִּד אֲשַׁתְּכַח
 לְתַתָּא בְּחֻבֵי עֲלָמָא, דִּילְפִינָן דְּכֹלָא תְּלִיָּא הָאֵי
 בְּהָאֵי, וְהָאֵי בְּהָאֵי.

וְאִישׁ כִּי יִמְרֹט רֵאשׁוֹ וְגוֹ. (ויקרא יג) רַבִּי חֲזִיָּא פִּתַּח
 וְאָמַר (קהלת ב) וְרֵאשִׁיתִי אֲנִי שְׂיִישׁ יִתְרוֹן לְחַכְמָה

לשון הקודש

זֶה מְנַאֲפַת? מְנַאֲפַת מִמַּשׁ וְדָאֵי, אֲכָלָה
 וּמַחֲתָה פִּיהָ וְאָמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אֲנִי.
 אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּרַעוֹן
 שֶׁל הַבַּל לֹא נִמְצָא לְמַטָּה, אֲלֵא מִשּׁוֹם
 שְׁנַמְצָא לְמַעְלָה. וְלְמַעְלָה לֹא נִמְצָא,
 אֲלֵא בְּשַׁנְמָצָא לְמַטָּה בְּחַטָּאי הָעוֹלָם,
 שְׁלִמְדְנוּ שֶׁהַבַּל תְּלוּי זֶה בְּזֶה, וְזֶה בְּזֶה.
 וְאִישׁ כִּי יִמְרֹט רֵאשׁוֹ וְגוֹ. רַבִּי חֲזִיָּא

הַשָּׂרְפִים לֹא כְּתוּב, אֲלֵא הַשָּׂרְפִים. מִי
 הַשָּׂרְפִים? שְׂכֵתוֹב (תהלים עד) רֵאשִׁי תַנְיִנִים,
 (שנים. אחד נאחו למעלה ואחד למטה) (שנים, אחד חוורים
 לפעמים) וְכָתוּב (ישעיה ו) שָׂרְפִים עֹמְדִים מִמַּעַל
 לוֹ, מִמַּעַל לוֹ וְדָאֵי, כְּמוֹ שְׁנַמְצָא (איוב א)
 לְהַתִּיצֵב עַל הַ, וְאִזְ הַסְּגִירָה בְּכַל, וְאִזְ מִי
 שְׁפוּתָהּ. וְעַל זֶה כְּתוּב, (משלי ל) כִּן דְּרַךְ
 אִשָּׁה מְנַאֲפַת אֲכָלָה וּמַחֲתָה פִּיהָ וְגוֹ. מִה

מִן הַסְּכָלוֹת וְגו', בְּכֹמָה אֶתֶר אֶסְתַּכְּלֶנָּה בְּמִלּוֹי
 דְּשִׁלְמָה מִלְּפָא, וְאַשְׁנַחְתָּנָא בְּחֻכְמָתָא ^(דף מ"ז ע"ב) סְנִינְיָא
 דִּילֵיהּ, וְאַסְתִּים מִלּוֹי בְּגוּ, לְגוּ הֵיכְלָא קְדִישָׁא. הָאִי
 קָרָא אִית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, אֲמַאי אָמַר וְרֵאִיתִי אָנִי,
 וְכִי שָׁאֵר בְּנֵי עֲלְמָא לָא יַדְעֵי וְלֹא חֲמָאן דָּא.
 אֲפִילוּ מָאן דְּלֹא יַדַּע חֻכְמָתָא מִן יוֹמוֹי, וְלֹא אֲשַׁנַּח
 בָּהּ, יַדַּע הָאִי שְׂיֵשׁ יִתְרוֹן לְחֻכְמָה מִן הַסְּכָלוֹת
 בִּיתְרוֹן הָאֹר מִן הַחֲשָׁד. וְהוּא שָׁבַח גְּרַמִּיָּה וְאָמַר
 רְאִיתִי אָנִי.

אֵלָא הָכִי תֵּאנָא, מָאן חֲפִים בְּשִׁלְמָה דְּבִשְׁבַּעָה
 דְּרִגִין דְּחֻכְמָה אֶתְקַרֵּי בְּגוֹזְנָא דְלַעִילָא.
 שִׁיתָא יוֹמִין לַעִילָא, שְׁבִיעָאָה עֲלָאָה עֲלִיָּהּ. שִׁיתָא
 יוֹמִין לְתַתָּא, שְׁבִיעָאָה עֲלִיָּהּ. שִׁיתָא דְרִגִין
 לְכוּרְסִיָּא, הוּא עַל כּוּרְסִיָּא, דְּכַתִּיב, ^{(דברי הימים א,}

לשון הקודש

את זה שיש יתרון לחכמה מן הסכלות
 ביתרון האור מן החשך, והוא משבח את
 עצמו ואומר ראיתי אני?
 אלא כך למדנו, מי חכם כמו שלמה,
 שבשבע דרגות של חכמה נקרא כמו
 שלמעלה. ששה ימים למעלה, שביעי
 עליון עליהם. ששה ימים למטה, שביעי
 עליהם. שש דרגות לפסא, הוא על
 הפסא, שבתוב וישב שלמה על פסא ה'

פתח ואמר, (קהלת ב) וראיתי אני שיש
 יתרון לחכמה מן הסכלות וגו'. בכמה
 מקומות הסתכלתי בדברי שלמה המלך
 והשנחתי בחכמה הרבה שלו, והסתיר
 דבריו בתוכו, לתוך ההיכל הקדוש.
 בפסוק זה יש להסתכל, למה אמר
 וראיתי אני? וכי שאר בני העולם לא
 יודעים ולא רואים את זה? אפלו מי שלא
 יודע חכמה מִמֵּוּ וְלֹא הִשְׁגִּיחַ בָּהּ, יודע

כט) וישב שלמה על פסא יי' למלך. שבעה בתרין
 דיומין לעילא, וכדין לקבליהון שבעה שמחן
 לשלמה. לאתחזאה ביה חכמתא קדישא. ובגין כך
 אתקרי שבע שמחן: שלמה. ידידיה. אגור. בן
 יקה. למואל, איתואל, קהלת.

ואמר שבעה הבלים. ומה דאיהו חמא לא חמא
 בר נש אחרא, וכד פנש חכמתא ואסתלק
 בדרגין דחכמתא, אקרי קהלת. ושבעה הבלין
 אמר, לקביל שבעה בתרין דלעילא, וכל הכל קלא
 אתעביד מניה, ועלמא לא מתקיימא אלא בהכל.

ותאנא משמיה דרבי שמעון, הכל אפיק קלא
 ברוחא ומיא דביה, ולית קלא אלא
 בהכל. ותאנא בשבעה הבלין אתקיימין עלאין
 ותתאין. ותאני רבי יצחק, תא חזי, דעל הכל

לשון הקודש

ושבעה הבלים אמר, כנגד שבעה
 בתרים שלמעלה, וכל הכל נעשה ממנו
 קול, והעולם אינו מתקיים אלא בהכל.
 ולמדנו משמו של רבי שמעון, ההכל
 מוציא קול ברוח ומים שבו, ואין קול
 אלא עם הכל. ולמדנו, בשבעה הבלים
 מתקיימים העליונים והתחתונים. ולמד
 רבי יצחק, בא תראה שעל ההכל

שבועה בתרים של ימים למעלה,
 ואז כנגדם שבעה שמות לשלמה,
 להראות בו החכמה הקדושה. ומשום כך
 נקרא שבעה שמות: שלמה. ידידיה.
 אגור. בן יקה. למואל. איתואל. קהלת.
 ואמר שבעה הבלים. ומה שהוא ראה
 לא ראה אדם אחר, וכשכנס חכמה
 והתעלה לדרגות החכמה, נקרא קהלת.

מִתְקַיִּים עֲלֵמָּא, דְּאֵלְמָלָא לָא הוּא הֶבֶל דְּנִפְיָא
מִפּוּמָּא, לָא אֶתְקַיִּים בְּר נָשׁ אֶפִּילוּ שְׁעָתָא חֲדָא.

כְּגוֹזְנָא דָּא אָמַר שְׁלֵמָה מְלוּי, דְּעֵלְמָא מִתְקַיִּימָא
בְּהוּ, דְּהֵאִי הֶבֶל דְּמִתְקַיִּים בֵּיה עֵלְמָא.
וְהֵאִי הֶבֶל דְּמִתְקַיִּים בֵּיה עֵלְמָא, מִתְּהַבְלִים דְּלַעִילָא
קָאֲתִי, הֲדָא הוּא דְכִתִּיב הֶבֶל הַבְּלִים, הֶבֶל
מִתְּהַבְלִים דְּלַעִילָא. וְכֹל מְלוּי הָכִי הוּוּ. וּבְהַבְלִים
דְּלַעִילָא כְּתִיב, (דְּבָרִים ח) כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי יִי יִחְיֶה
הָאָדָם. מָאִי מוֹצֵא פִי יִי. דָּא הַבְּלִים דְּלַעִילָא.

וְתַנְיָא, וְרֵאִיתִי אֲנִי שֵׁישׁ יִתְרוֹן לְחֻכְמָה מִן
הַסְּבָלוֹת. מִן הַסְּבָלוֹת מִמָּשׁ, אֲתִי
תוֹעֵלְתָא לְחֻכְמָתָא, דְּאֵלְמָלָא לָא אֲשַׁתְּבַח שְׁמוֹתָא
בְּעֵלְמָא, לָא אֲשַׁתְּמוּדְעָא חֻכְמָתָא וּמְלוּי. וְתַאנָּא
חֵיוֹבָא הוּא עַל בְּר נָשׁ דְּאֹלִיף חֻכְמָתָא, לְמִילָף

לשון הקודש

כְּתוּב, (דְּבָרִים ח) כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי הִי
יִחְיֶה הָאָדָם. מַה זֶה מוֹצֵא פִי הִי? זֶה
הַתְּהַבְלִים שְׁלֵמְעָלָה.

וְלַמְדְּנֹה, וְרֵאִיתִי אֲנִי שֵׁישׁ יִתְרוֹן לְחֻכְמָה
מִן הַסְּבָלוֹת. מִן הַסְּבָלוֹת מִמָּשׁ בָּאָה
תוֹעֵלְתָא לְחֻכְמָה. שְׁאֵלְמָלָא לָא נִמְצְאָה
שְׁמוֹת בְּעוֹלָם, לָא נוֹדְעָה הַחֻכְמָה
וּדְבָרֶיהָ. וְלַמְדְּנֹה, חֵיוֹב הוּא עַל אָדָם
שְׁלֵמְד חֻכְמָה לְלַמֵּד מֵעַט מִן הַשְּׁמוֹת

מִתְקַיִּים הָעוֹלָם, שְׁאֵלְמָלָא לָא הָיָה הֶבֶל
שִׁינְעָא מִן הַפֶּה, לָא הִתְקַיִּים אָדָם אֶפִּילוּ
שְׁעָה אַחַת.

כְּמוֹ כֵּן אָמַר שְׁלֵמָה דְּבָרֵיו, שְׁהָעוֹלָם
מִתְקַיִּים בְּהֵם, שְׁבִהֶבֶל הַזֶּה מִתְקַיִּים
הָעוֹלָם. וְהַתְּהַבְלִים הַזֶּה שְׁמִתְקַיִּים בּוּ הָעוֹלָם,
בָּא מִן הַתְּהַבְלִים שְׁלֵמְעָלָה. וְהוּוּ שְׁכַתוּב
הֶבֶל הַבְּלִים, הֶבֶל מִתְּהַבְלִים שְׁלֵמְעָלָה,
וְכֹל דְּבָרֵיו הָיוּ בְּךָ. וּבְהַבְלִים שְׁלֵמְעָלָה

זְעִיר מִן שְׁטוּתָא, וְלִמְנַדַּע לָהּ. בְּגִין דְּאֵתִי תוּעֵלְתָא
 לְחַכְמָתָא בְּגִינֵיהּ. כְּמָה דְּאֵתִיָּא תוּעֵלְתָא לְנַהוּרָא
 מִחֲשׁוּכָא, דְּאֶלְמָלָא חֲשׁוּכָא לָא אֲשַׁתְּמוּדַע נְהוּרָא.
 וְלֹא אֵתִיָּא (נ"א אֶתְחִיָּא) תוּעֵלְתָא לְעֵלְמָא מִינֵיהּ.

תַּנָּא שְׂיֵשׁ יִתְרוֹן לְחַכְמָה, לְחַכְמָה סְתָם. דְּאָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אַבְא, תָּא חֲזִי רִזָּא דְּמִלָּה,
 לָא נָהִיר חַכְמָתָא דְּלַעִילָא, וְלֹא אֶתְנַהִיר, אֶלָּא בְּגִין
 שְׁטוּתָא דְּאֵתְעַר מֵאַתְר אַחְרָא, וְאֶלְמָלָא הֵאֵן
 נְהִירוּ וּרְבוּ סְגִיָּא וַיִּתִּיר לָא הָוָה (לְחַיִּי), וְלֹא אֶתְחִיָּא
 תוּעֵלְתָא דְּחַכְמָתָא. וּבְגִין שְׁטוּתָא אֶתְנַהִיר יִתִּיר,
 וְנַהִירִין לִיָּה יִתִּיר, הָדָא הוּא דְּכְתִיב שְׂיֵשׁ יִתְרוֹן
 לְחַכְמָה, לְחַכְמָה סְתָם, מִן הַסְּכָלוֹת סְתָם. וְכֵךְ
 לְתַתָּא, אֶלְמָלָא לָא הָוָה שְׁטוּתָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא,
 לָא הָוִי חַכְמָתָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא.

לשון הקודש

שְׁמַתְעוּרְרַת מִמְּקוֹם אַחַר, וְאֶלְמָלָא זֶה,
 אֹר וּמִשְׁחָה רַבָּה וַיִּוְתַר לֹא הֵיטָה (לְחַיִּי),
 וְלֹא נִרְאָתָה תוּעֵלְתָה שֶׁל הַחֲכָמָה,
 וּמִשׁוּם הַשְּׁטוּת מְאִיר יוֹתֵר, וּמְאִירִים לוֹ
 יוֹתֵר. זֶהוּ שְׁפַתּוֹב שְׂיֵשׁ יִתְרוֹן לְחַכְמָה,
 לְחַכְמָה סְתָם, מִן הַסְּכָלוֹת סְתָם. וְכֵךְ
 לְמַטָּה, אֶלְמָלָא לֹא הֵיטָה שְׁטוּת מְצוּיָה
 בְּעוֹלָם, לֹא הֵיטָה הַחֲכָמָה מְצוּיָה בְּעוֹלָם.

וְלַדַּעַת אוֹתוֹ, מִשׁוּם שְׂבָאָה תוּעֵלַת
 לְחַכְמָה בְּשִׁבְלוֹ, כְּמוֹ שְׂבָאָה תוּעֵלַת
 לְאוּר מִן הַחֲשֻׁכָה. שְׂאֶלְמָלָא הַחֲשֻׁכָה לֹא
 נוֹדַע הָאוּר, וְלֹא בָּאָה (נִרְאִית) לְעוֹלָם
 תוּעֵלַת מִמֶּנּוּ.

שְׂנָה, שְׂיֵשׁ יִתְרוֹן לְחַכְמָה, לְחַכְמָה סְתָם.
 שְׂאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אַבְא, כֹּא וּרְאָה
 סוּד הַדְּבָר, לֹא מְאִירָה הַחֲכָמָה שְׁלִמְעָלָה
 וְלֹא נְאוּרָה אֶלָּא בְּשִׁבְלֵי הַשְּׁטוּת